

Marek Weresa¹

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

ORCID ID: 0000-0002-9330-6986

e-mail: marekwersa@gmail.com

Obraz rodziny w wybranych filmach grupy AbstrachujeTV

ABSTRAKT

Rozwój internetu i postęp technologiczny skutkuje łatwością w docieraniu z różnymi treściami do odbiorcy. Takie materiały dotyczą również rodziny. Artykuł przedstawia analizę filmów zamieszczonych w serwisie YouTube na profilu AbstrachujeTV. Stanowi odpowiedź na współczesne zjawiska społeczne związane z epoką mediów oraz kryzysem rodziny. Celem artykułu jest prezentacja obrazu podstawowej komórki życia społecznego, jaki wyłania się z analizowanego materiału.

SŁOWA KLUCZOWE: rodzina, media, YouTube, kryzys rodziny

Wstęp i metodologia

Chociaż serwis YouTube istnieje relatywnie krótko, to tempo jego rozwoju i zasięg popularności są ogromne. Filmy grupy AbstrachujeTV odnoszą sukces pod względem stałych obserwatorów i liczby wyświetleń.

Artykuł przedstawia obraz rodziny, który wyłania się z cyklu filmów zamieszczonych w serwisie YouTube na wybranym do analizy profilu. Głównym założeniem artykułu jest ukazanie wizerunku wspólnoty rodzinnej, który zawarty jest w publikacjach na kanale AbstrachujeTV. Celem jest wskazanie sposobu, w jaki popularna grupa youtuberów kreuje przekaz dotyczący podstawowej komórki życia społecznego, jaką jest rodzina, jej członków i relacji zachodzących między nimi. Rodzina jest fundamentem życia społecznego i ważne jest zwrócenie uwagi na to, jak jest przedstawiana w mediach. Obecnie jesteśmy również świadkami zmian zachodzących w kulturze, które mogą wpływać na nowe postrzeganie modelu rodziny.

¹ Data złożenia tekstu do Redakcji „MIS”: 05.11.2019 r.; data zatwierdzenia tekstu do druku: 09.06.2020 r.

Autor podjął próbę rozwiązania problemu badawczego, który przyjął formę następujących pytań badawczych: Czy w filmach na kanale AbstrachujeTV są zamieszczane treści dotyczące życia rodzinnego? Jak prezentowana jest rodzina i relacje pomiędzy poszczególnymi jej członkami? Jakimi środkami artystycznymi posługują się twórcy filmu w kreowaniu wizerunku rodziny? Czy współczesny kryzys rodziny ma swoje odzwierciedlenie w przekazach kultury masowej na przykładzie filmów w serwisie YouTube?

Hipoteza badawcza na podstawie ww. pytań jest następująca: w filmach zamieszczonych na portalu YouTube spotkamy się z obrazem satyrycznym życia rodzinnego. Sytuacje kryzysowe dotyczące współczesnej rodziny i przemian zachodzących w relacjach małżeńskich i rodzinnych są zawarte w przekazach kultury masowej, która oddziałuje na odbiorcę, czego przykładem jest kanał AbstrachujeTV. Wybór dotyczy tej grupy ze względu na ich dużą popularność w naszym kraju.

YouTube jest obecnie jednym z najpopularniejszych serwisów społecznościowych. Powstał w lutym 2005 r. Jego twórcami byli Chad Hurley, Steve Chen oraz Jawed Karim, trzech koledzy, którzy poznali się, pracując w firmie PayPal. Oficjalny debiut serwisu nastąpił w listopadzie 2005 r. Jako jeden z czynników rozwoju tej platformy podaje się klipy z telewizji kablowej oraz sieciowej. Jest to przykład 'partnerstwa' starych i nowych mediów. Jednakże najbardziej niespodziewany i długookresowy wpływ, jaki wywarł ten serwis na rozwój mediów, dotyczy filmów wideo realizowanych przez amatorów. Hasło serwisu, które jest widoczne obok logo YouTube'a, brzmi: „Wyemituj siebie” („Broadcast Yourself”)². Natomiast na stronie znajdziemy informację: „Naszą misją jest dać wszystkim szansę na przekazanie swoich opinii i zaprezentowanie się całemu światu”³.

Obecnie z tego serwisu korzystają 'gwiazdy', firmy i instytucje publiczne. „Na YouTube przecinają się ze sobą twórcy (jutuberzy), marki oraz media. Choć każdy z tych podmiotów ma różne cele i sposoby działania, to wszystkich łączy walka o uwagę odbiorcy”⁴. Możemy tam znaleźć teledysk najnowszego przeboju muzycznego, jak również przebój „Miłość ci wszystko wybaczy” w wykonaniu Hanksi Ordonoyny. Dowiemy się, jak wyglądał starożytny Rzym, jakie były największe 'wpadki' sportowe bądź polityczne. „Znajdziesz tu nie tylko pojedyncze utwory, ale całe tematyczne kanały. łącznie z instruktażami, jak liczyć ułamki, malować, robić na drutach, tańczyć walca i niemal w każdej innej sprawie”⁵. Serwis stał się miejscem przekazywania również najważniejszych informacji bądź relacjonowania ważnych wydarzeń. Na rozwój serwisu wpłynął postęp w dziedzinie telefonów

² P. Levinson, *Nowe nowe media*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2010, s. 98-99.

³ YouTube, <https://www.youtube.com/intl/pl/yt/about> (06.03.2019).

⁴ B. Stawarz-Garcia, *Content marketing i social media*, PWN, Warszawa 2018, s. 109.

⁵ A. Pezda, *Koniec epoki kredy*, Agora, Warszawa 2011, s. 121.

komórkowych. YouTube w październiku 2006 r. został przejęty przez firmę Google. Z początkiem następnego roku wszystkie filmy zaczęły być indeksowane w serwisie Google Video⁶.

Dziennie na serwisie YouTube oglądanych jest 3 342 706 666 filmów (załącznik nr 1)⁷. Natomiast rocznie ta liczba wynosi 433 537 851 268 (załącznik nr 2)⁸.

 3,135,842,571 Google searchers today	 2,974,241 Blog posts written today	 361,051,440 Tweets sent today
 3,342,706,666 Videos viewed today on YouTube	 38,718,481 Photos uploaded today on Instagram	 64,414,418 Tumblr posts today
 2,442,716,822 Facebook active users	 684,481,961 Google+ active users	 344,716,758 Twitter active users

Załącznik nr 1

 3,136,298,786 Google searchers today	 2,974,674 Blog posts written today	 361,103,964 Tweets sent today
 433,537,851,268 Videos viewed today on YouTube	 38,724,113 Photos uploaded today on Instagram	 64,423,790 Tumblr posts today
 2,442,716,878 Facebook active users	 684,481,982 Google+ active users	 344,716,768 Twitter active users

Załącznik nr 2

⁶ J. Kloch, *Zastosowania najnowszych technologii Web 2.0*, [w:] M. Przybyś, J. Kloch (red.), *Media w Kościele i Kościół w mediach*, Drukarnia Archidiecezjalna Katowice, Katowice 2012, s. 74.

⁷ Licznik danych, data dostępu: 06.03.2019, godz. 11.56, http://www.internetlvestats.com/?fbclid=IwAR1Jh19AL2mQQfNzVVszw1VwXoVmOhQObXZQXS_ycXsAeHQyrkUc8o6sc (screen: załącznik nr 1).

⁸ Licznik danych, data dostępu: 06.03.2019, godz. 11.56, http://www.internetlvestats.com/?fbclid=IwAR1Jh19AL2mQQfNzVVszw1VwXoVmOhQObXZQXS_ycXsAeHQyrkUc8o6sc (screen: załącznik nr 2).

W Polsce serwis YouTube zajmuje pierwsze miejsce, jeśli chodzi o największą aktywność wśród mediów społecznościowych. 89% użytkowników korzysta z YouTube'a⁹. Miesięcznie stronę odwiedza 503 300 000 osób¹⁰.

W prezentowanym artykule analizie poddane zostały filmy zamieszczone na kanale AbstrachujeTV. Jest to internetowy kanał na YouTube prowadzony od 4 października 2012 r. przez Roberta Pasuta, Rafała Masnego i Cezarego Józwicka¹¹.

Według rankingu polskich youtuberów należą oni do ścisłej czołówki. Portal APYNEWS¹² podaje AbstrachujeTV na piątym miejscu wśród najpopularniejszych kanałów. Mają 3 318 261 subskrypcji oraz 1 040 261 929 wyświetleń. Łącznie na ich kanale jest 228 filmów. Grupa przeżywa ciągły rozwój, bowiem w przeciągu 30 dni przybyło 8 929 subskrypcji, i w tym samym okresie 13 212 474 wyświetleń¹³.

Ich pierwsza produkcja „Co mówią: GIMBUSY?” (opublikowana 08.10.2012) w ciągu zaledwie czterech dni osiągnęła ówczesnie sporą liczbę 400 tysięcy wyświetleń¹⁴. Obecnie ich najpopularniejsze serie, takie jak „Co mówią...”, „Czego nie mówią...” osiągają wysokie wyniki i są najpopularniejszymi filmami na kanale. Kulisy pracy nad filmami można obejrzeć na AbstrachujePLUS. „Widzowie kochają ich za wyrazisty styl, za trafne parodie, skecze oraz pokazywanie świata w krzywym zwierciadle – czyli tego świata, który znamy najlepiej”¹⁵. Ich znakiem rozpoznawczym jest abstrakcyjny humor, nierzadko na granicy dobrego smaku¹⁶.

Obecnie kanał AbstrachujeTV należy do spółki Abstra. Na jej oficjalnej stronie internetowej możemy przeczytać, iż filmy omawianej grupy to „najstarszy i najbardziej rozpoznawalny kanał grupy Abstra. Kanał komediowy, parodiujący różne grupy społeczne i absurdy życia codziennego”¹⁷.

Abstra jest przykładem rozwoju spółki w obszarze nowych technologii. Została założona przez twórców kanału AbstrachujeTV (maj 2016 r.)¹⁸. Od jednego kanału i trzech osób nastąpił postęp w kierunku 13 kanałów i zatrudnienia 90 osób. Całość

⁹ *We Are Social, Digital Report 2019 Poland*, <https://datareportal.com/reports/digital-2019-poland> (06.03.2019).

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *AbstrachujeTV*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/AbstrachujeTV>, data publikacji: 04.01.2019 (data dostępu: 27.02.2019).

¹² *RANKING YOUTUBE*, <https://apynews.pl/ranking-youtuberow> (01.03.2019).

¹³ *AbstrachujeTV*, <https://apynews.pl/profil/abstrachujetv#> (01.03.2019.). Dla porównania pierwsze miejsca klasyfikacji wyglądają następująco: 1. „Blowek”: 4 074 352 subskrypcji, 723752 421 wyświetleń; 2. „Stuu”: 3 844 516 subskrypcji, 788 625 865 wyświetleń; 3. „SA Wardega”: 3 617 803 subskrypcji; 753 488 891 wyświetleń; 4. „reZigiusz”: 3 568 049 subskrypcji, 745 172 231 wyświetleń.

¹⁴ *Co mówią: GIMBUSY*, <https://www.youtube.com/watch?v=dsNYw6lri4> (01.03.2019.). Dziś film ma 7 958 490 wyświetleń.

¹⁵ *AbstrachujeTV*, <https://apynews.pl/profil/abstrachujetv#> (01.03.2019.).

¹⁶ G. Nawacki, *Wandzel i Leśnodorski kręcą z Abstrachuje*, data publikacji: 03.10.2017, <https://www.pb.pl/wandzel-i-lesnodorski-kreca-z-abstrachuje-872866> (data dostępu: 01.03.2019).

¹⁷ *Abstra.tv*, <http://www.abstra.tv/#produkcje> (01.03.2019).

¹⁸ *Abstra z 2,9 mln zł wpływów. 40 proc. z Abstrachuje.tv, Beksy i Nieprzygotowani najmocniej w górę*, data publikacji: 03.10.2018, <https://www.wirtualnemedia.pl/artukul/abstra-kanal-youtube-abstrachuje-tv-beksy-i-nieprzygotowani-wplywy-i-zysk-w-2017-roku> (data dostępu: 01.03.2019).

działań biznesowych opiera się na jednym filarze – serwisie YouTube¹⁹. W 2018 r. przychody grupy Abstra wyniosły 8,24 mln zł, wobec 2,9 mln zł w 2017 oraz 2,6 mln zł w 2016 r. Obecnie kanał AbstrachujeTV jest największym ze spółki i odpowiada za jedną trzecią wygenerowanych przychodów (2,72 mln zł) oraz 41 % wyświetleń²⁰.

Materiałem badawczym są filmy, które powstały w przedziale czasowym od 21 maja 2013 r. do 7 września 2015 r. i zostały umieszczone na kanale AbstrachujeTV. Ramy czasowe wyznaczają dwie produkcje, które wprost odnoszą się do omawianego tematu: „Czego NIE mówią: RODZICE” oraz „Czego Nie mówią: RODZICE 2”. Analizie poddano 80 filmów umieszczonych na kanale omawianej grupy. W omawianym materiale rodzina została zaprezentowana w 13 filmach, co stanowi ponad 16% omawianego materiału.

W podjętych badaniach wykorzystano metodę analizy treści oraz zawartości mediów. W pierwszej kolejności praca objęła zdefiniowanie problematyki oraz sformułowanie celu badawczego i postawienie hipotezy. Kolejny etap obejmował zbiór literatury przedmiotu i przeanalizowanie jej pod kątem celu badawczego. To pozwoliło na syntetyczne określenie pojęcia zmian zachodzących w rodzinie oraz kryzysu, który ją dotyka. Następnie dokonano analizy i opracowania materiału badawczego, którym były filmy zamieszczone na portalu YouTube. Ostatnim etapem była prezentacja wyników²¹.

Kryzys rodziny

Rola rodziny jest określona przez szereg dokumentów państwowych, wśród których w pierwszym rzędzie należy wskazać Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”²².

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego. „Życie rodzinne jest wprowadzeniem do życia społecznego”²³. Istotne znaczenie i centralna pozycja rodziny w porządku osobowym i społecznym często podkreślana jest w Piśmie św. Kościół, na podstawie biblijnego orędzia, uważa rodzinę za pierwszą naturalną społeczność, która posiada własne i pierwotne prawa, i stawia ją w centrum życia

¹⁹ B. Brezcko, *Rafał Masny z Abstrachuje.tv: Nasze filmy trzymają poziom amerykańskich produkcji*, Wywiad z Rafałem Masnym, data publikacji: 28.12.2018, <https://tech.wp.pl/rafal-masny-z-abstrachujetv-nasze-filmy-trzymaja-poziom-amerykanskich-produkcji-6332359578494593a> (data dostępu: 01.03.2019).

²⁰ *Grupa Abstra w 2018 roku miała 8,24 mln zł przychodu. Firma będzie rozwijać portfolio produkcji wideo*, data publikacji: 24.01.2019, <https://www.wirtualnemedial.pl/arttykul/grupa-abstra-przychody-8-24-mln-zl-2018-roku-plany-na-rozwoj-nowe-kanaly-produkcje-zewnetrzne> (data dostępu: 01.03.2019).

²¹ M. Lisowska-Magdziarz, *Analiza zawartości mediów. Przewodnik dla studentów*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2004.

²² *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970780483/U/D19970483Lj.pdf> (16.10.2019.), art. 18.

²³ KKK 2207.

społecznego. Rodzina jest ważna i odgrywa główną rolę w odniesieniu do osoby. W środowisku życia i miłości człowiek rodzi się i wzrasta. To tutaj człowiek otrzymuje pierwsze i zasadnicze wyobrażenie związane z prawdą i dobrem. Doświadczając miłości, poznaje prawdę, co znaczy konkretnie być osobą. W tej naturalnej wspólnotie doświadczają się ludzkiego instynktu społecznego. Dzięki temu rodzina wnosi swój jedyny i niezastąpiony wkład w dobro całego społeczeństwa. „Rodzina jako wspólnota osób jest równocześnie pierwszą ludzką «społecznością»”²⁴. „Každy model społeczny, który chce służyć dobru człowieka, nie może pomijać centralnego znaczenia i odpowiedzialności społecznej rodziny”²⁵. Jednocześnie Kościół podkreśla pierwszeństwo rodziny przed społeczeństwem i państwem²⁶.

Papież Benedykt XVI wskazywał, iż należy zadbać o właściwe kształtowanie opinii publicznej w aspekcie troski o rodzinę. Wynika to z naturalnego prawa moralnego, które jest niezależne od konfesji czy wyznania. Papież uważał, iż w życiu społecznym niszczy się rodzinę jako instytucję wychowującą do postaw proobywatelskich i społecznych. Tej podstawowej komórki życia nie może zastąpić inny podmiot²⁷. Joseph Ratzinger zaznacza: „Rodzina jest dobrem koniecznym dla narodów, nieodzownym fundamentem społeczeństwa oraz wielkim skarbem małżonków na całe życie. Jest niezastąpionym dobrem dla dzieci, które powinny być owocem miłości, całkowitego i ofiarnego oddania się rodziców. Na wszystkich spoczywa wielka odpowiedzialność za głoszenie pełnej prawdy o rodzinie, opartej na małżeństwie jako domowym Kościele i sanktuarium życia”²⁸.

Jednocześnie Benedykt XVI wskazywał na wiele symptomów współczesnego świata, które zagrażają i powodują kryzys rodziny. W swoich przemówieniach Papież ukazywał relatywizm, który podważa obiektywną prawdę i wszelkie zasady etyczne. Przez to wywierany jest zgubny wpływ na różne obszary współczesnego życia: na kulturę, na uprawianie polityki, na życie społeczne, rodzinne, na sferę wychowania, na środowiska akademickie, na środki przekazu, a nawet na sferę religijną. Rozwój środków społecznego przekazu jest jednym z symptomów związanych ze zjawiskiem globalizacji. Jest to nie tylko proces społeczno-ekonomiczny, ale obejmuje wiele obszarów życia ludzkości²⁹.

²⁴ Jan Paweł II, *List do rodzin „Gratissimam Sane”*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/gratissimam.html (05.03.2019.), nr 7.

²⁵ *Kompendium Nauki Społecznej Kościoła*, nr 214.

²⁶ *Ibidem*, nr 209-214.

²⁷ D. Lubiński, *Wpływ środków społecznego przekazu na kształtowanie opinii publicznej w nauczaniu Benedykta XVI*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 25 (2016) 1, s. 104-105.

²⁸ Benedykt XVI, *Rodzina niezastąpionym dobrem*. Homilia Benedykta XVI wygłoszona podczas czuwania modlitewnego 08.07.2006 w czasie V Światowego Spotkania Rodzin z Ojcem Świętym, Walencja, 8-9 lipca 2006 r., https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/homilie/walencja_czuwanie_08072006.html (05.03.2019).

²⁹ J. Warzeszak, *Antropologia Benedykta XVI na tle błędnych antropologii współczesnych*, [w:] E. Kozłowska-Świątkowska (red.), *Człowiek istota (po)znana: antropologia teologiczna wobec potrzeb i wyzwań współczesności*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2015, s. 266, 277-279.

Papież Franciszek w adhortacji apostolskiej „*Evangelii Gaudium*” wskazywał, iż rodzina przechodzi głęboki kryzys kulturowy, podobnie jak wszystkie wspólnoty oraz więzi społeczne. „W przypadku rodziny kruchość więzi staje się szczególnie poważna, ponieważ chodzi o podstawową komórkę społeczeństwa, o miejsce, gdzie człowiek uczy się współżycia w różnorodności i przynależności do innych oraz gdzie rodzice przekazują dzieciom wiarę. Istnieje skłonność, by widzieć małżeństwo jako czystą formę uczuciowej gratyfikacji, którą można ustanowić w jakikolwiek sposób oraz zmienić zależnie od wrażliwości każdego. Jednakże nieodzowny wkład małżeństwa w życie społeczne przekracza poziom uczuciowości i potrzeb dotyczących pary”³⁰.

Jednocześnie papież zaznaczał, iż obecna kultura postmodernistyczna oraz zglobalizowany indywidualizm sprzyja stylowi życia osłabiającemu wzrost i stabilność więzi między osobami i deformującemu więzi rodzinne³¹.

Innym znaczącym głosem w omawianej kwestii i jej obecnej sytuacji był ostatni synod poświęcony tematowi właśnie rodziny³². W dokumencie, który się ukazał po tym wydarzeniu, papież Franciszek wskazuje na obecną sytuację wspólnoty rodzinnej. Zmiana antropologiczno-kulturowa wpływa dziś na wszystkie aspekty życia. Przez co ludzie są mniej, niż w przeszłości, wspierani przez struktury społeczne w życiu uczuciowym i rodzinnym³³. Wśród wielu zagrożeń, które wpływają na trwałość decyzji związanych z życiem rodzinnym, papież wymienia szereg czynników kulturowych. Są to: tempo współczesnego życia, stres, struktura życia społecznego, organizacja pracy. Liczne zagrożenia wpływają na to, że sposób rozumienia rodziny ulega znaczącej zmianie. Może stać się ona miejscem przechodnim, ku któremu człowiek się kieruje, gdy jest to mu wygodne. Nie są ważne więzi, które poddane zostają pragnieniom bądź okolicznościom³⁴.

Na kryzys ma wpływ „kultura tymczasowości” oraz wpływ ideologii, które pomniejszają wartość małżeństwa i rodziny. Głęboki niepokój budzi niewłaściwe korzystanie z internetu. Przykładem tego jest szerzenie się pornografii i komercjalizacja ciała³⁵. Obecna kultura wraz z rozpowszechnionymi środkami społecznego przekazu powoduje, że sprawa wychowania staje się trudniejsza i jeszcze bardziej złożona³⁶.

³⁰ Franciszek, *Adhortacja apostolska „Evangelii Gaudium”*, http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20131124_evangelii-gaudium.html (01.03.2019), nr 66.

³¹ *Ibidem*, nr 67.

³² XIV Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów nt. powołania i misji rodziny w Kościele i świecie współczesnym, trwało od 4 do 25 października 2015 r. w Watykanie.

³³ Franciszek, *Adhortacja Apostolska „Amoris Laetitia”*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/adhortacje/amoris_laetitia_19032016.html (05.03.2019), nr 32.

³⁴ *Ibidem*, nr 33-34.

³⁵ *Ibidem*, nr 39-41.

³⁶ *Ibidem*, nr 84.

Obecnie jesteśmy świadkami i uczestnikami dokonujących się zmian cywilizacyjnych, które mają wpływ na sytuację egzystencjalną współczesnego człowieka w wymiarze osobistym i społecznym. Pojawiają się nowe teorie, które dotyczą człowieka, koncepcji kultury i wychowania. Współczesność często określana jest jako „epoka postmodernistyczna” i „era globalizacji i wielokulturowości”. Jej cechy to stopniowe odchodzenie od społeczeństwa tradycyjnego, opartego na autorytetach i wartościach zakorzenionych w powszechnie szanowanych wzorcach kulturowych. „Jest to okres swoistej »katastrofy aksjologicznej«, charakteryzującej się powszechnym rozchwianiem norm i wartości, chaosem i dezintegracją osobowości”³⁷. Życie człowieka toczy się w różnych kontekstach społecznych i kulturowych, które ulegają nieustannym przemianom. Na dzieje ludzkości ma wpływ szereg różnych procesów. Spowodowane jest to różnorodnymi zjawiskami i problemami politycznymi, gospodarczymi, społecznymi, religijnymi i kulturowymi. Należy dostrzegać i analizować zachodzące przemiany, poznawać przyczyny ich powstawania, uczyć się adaptacji do zaistniałej sytuacji. Obecna generacja Polaków żyje w Polsce otwartej, przyjaznej innym narodom, w społeczeństwie zglobalizowanym, wielokulturowym. Niemniej jednak istnieje wiele zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla poczucia bezpieczeństwa, życia rodzinnego i wychowania³⁸.

Jesteśmy świadkami postępującego rozkładu wzorców osobowych. Zmienia się treść wskazań moralnych, zanika intelektualna podstawa refleksji kontrolującej emocje. Obniża się również granica tolerancji wobec różnych niegodziwości, które wpływają na dezorganizację rodziny. Wzrasta liczba rozwodów. Na usługach globalizacji pozostaje również technika służąca komunikacji społecznej. Związane to jest z postępującym rozwojem nowych technologii informacyjnych. Te dwa czynniki stwarzają podłoże do zmiany warunków i stylu życia w obszarze indywidualnym, jak i społecznym, tym samym wyznaczając nowe wzorce kształtowania się osobowości. „Proces różnicowania się osobowości, odmiennych norm i wzorców osobowych oraz stylów zachowań człowieka może spowodować trudne do przewidzenia zmiany w kulturze. Wynika to z faktu, że nigdy w poprzednich cywilizacjach nie było takich narzędzi komunikacji, które miałyby we władaniu technologię świadomości”³⁹. Obraz rodziny kreowany przez środki społecznego przekazu jest pełen sprzeczności. Z jednej strony mamy sielankową wizję życia rodzinnego pokazywaną w reklamach, z drugiej epatowanie przemocą w filmach i newsach. Dobrobyt jednostki reklamowany jest jako idealny styl życia, dyskredytuje się stabilne więzy małżeńskie i rodzicielskie⁴⁰.

³⁷ Z. Markocki, *Szanse i zagrożenia rodziny w pluralistycznym świecie*, „Pedagogika Rodziny” 2(1)/2012, s. 12.

³⁸ *Ibidem*, s. 11-12.

³⁹ *Ibidem*, s. 16.

⁴⁰ *Ibidem*, s. 16.

Rodzina mierzy się dziś z kryzysem wartości i poważania, przez co traci swą uprzywilejowaną pozycję. Choć młodzi ludzie nadal cenią rodzinę jako jedną z najważniejszych wartości, to w praktyce coraz później zawierają związki małżeńskie, często również pozostają w wolnych związkach. Mocnym sygnałem kryzysu rodziny jest podważanie jej sensu jako trwałej i podstawowej wspólnoty życia ludzkiego⁴¹.

Tradycyjne instytucje socjalizacji, jak właśnie rodzina, przestają pełnić rolę autorytetów, a ich miejsce przejmują nie tylko grupy rówieśnicze, lecz także coraz częściej media i kultura popularna. Powszednia obecność mediów w życiu współczesnego człowieka już dawno wykroczyła poza ramy przekazywania informacji, dostarczania rozrywki czy biernej rekreacji. Przekazy medialne wpływają na systemy wartości i normy postępowania⁴². Jak zauważa Adam Lepa, media zniekształcając (tzn. fałszując) obraz rodziny, oddziałują negatywnie na rodzinę, która z nich korzysta, a zwłaszcza na młode pokolenie Polaków. Mass media wywierają decydujący wpływ na kształtowanie rzeczywistości. W związku z tym można wskazać na obraz rodziny, który jest kreowany za pośrednictwem środków masowego komunikowania⁴³.

Tomasz Szlendak wskazuje bardzo konkretnie: „kapitalizm obszedł się z rodziną i życiem prywatnym źle”⁴⁴. Rodzina, która powinna być schronieniem w bezdusznym świecie i miałaby szansę nim pozostać, gdyby nie fakt, że świat wokół na to nie pozwolił. Kolejna rewolucja naukowo-techniczna doprowadziła do radykalnych zmian rodziny. Wśród czynników znaczących wylicza rozwód jako główny bodziec rozpadu rodziny. A praca zawodowa i rosnące wykształcenie kobiet wymienia jako główne czynniki wzrostu liczby rozejścia się małżonków. Ponadto wskazuje na deinstytucjonalizację małżeństwa, czyli małżeństwo jest traktowane jako związek „woluntarystyczny”, a nie obligatoryjny⁴⁵. Wśród czynników wpływających na rodzinę są sytuacje i okoliczności umożliwiające jej członkom konsumpcję treści kultury masowej. Franciszek Adamski wskazuje, że różne procesy i czynniki, którymi objęte są małżeństwo i rodzina, posiadają wspólną cechę: prowadzą do reorganizacji, a przez to powodują wiele trudności dla życia małżeńsko-rodzinnego⁴⁶. Socjologowie wskazują na zmiany związane z przeobrażeniami ekonomicznymi i społecznymi. Pojawiają się również alternatywne modele rodziny,

⁴¹ M. Miczyńska-Kowalska, *Socjalizacja w społeczeństwie ponowoczesnym*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012, s. 130-131.

⁴² A. Ostaszewska, *Popkulturowe ramy tożsamości. Media, kultura popularna, internet jako nowe środowiska kształtowania tożsamości*, <http://www.bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=666&from=publication> (13.03.2019), s. 2.

⁴³ A. Lepa, *Współczesny obraz rodziny w mass mediach*, data publikacji: 10.01.2009, http://www.edukacjamedialna.pl/e107_plugins/content/content.php?content.105 (data dostępu: 13.03.2019).

⁴⁴ T. Szlendak, *Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, różnicowanie*, PWN, Warszawa 2012, s. 366.

⁴⁵ *Ibidem*, s. 366-377.

⁴⁶ F. Adamski, *Rodzina. Wymiar społeczno-kulturowy*, Kraków 2002, s. 216.

odmienne wobec panującego dotąd modelu „komórkowego” rodziny nuklearnej⁴⁷.

Współcześnie badacze społeczni coraz częściej i wyraziściej zwracają uwagę na negatywne zmiany, jakie zachodzą w środowisku rodzinnym. Kryzys obecnej rodziny opisywany jest w aspekcie wyraźnego osłabienia więzi emocjonalnych pomiędzy członkami rodziny. Pluralizm norm i wartości powoduje obniżenie autorytetu rodziców w oczach dzieci, które w sposób bezrefleksyjny podążają za wzorcami zachowań kreowanymi w mediach. Źródłem przemian w rodzinie jest także, zdaniem badaczy, brak jasno określonego przez rodziców wzorca rodzinnego oraz trudności z nadążaniem za szybko postępującymi zmianami w obszarze społecznym, gospodarczym i politycznym. Można również wskazać na kolejny ważny czynnik determinujący funkcjonowanie współczesnej rodziny, którym są media. Dynamicznie rozwijające się środki społecznego przekazu stały się integralną częścią naszego życia społecznego, w tym także życia rodzinnego. Media wywierają wyraźny wpływ na każdą z fundamentalnych funkcji przypisanych rodzinie, implikując tym samym zmiany w obszarze życia rodzinnego⁴⁸.

Obraz rodziny w filmach na kanale AbstrachujeTV

W wyniku analizy filmów zamieszczonych w serwisie YouTube można zaprezentować obraz rodziny. Stworzony świat bazuje na wydarzeniach rozgrywających się w Polsce, na codziennych problemach społeczeństwa polskiego oraz na często słyszanych w polskich domach czy na naszych ulicach wypowiedziach⁴⁹.

W analizowanych filmach nie występują kobiety. Role kobiece odgrywają mężczyźni w damskich strojach w stylu, który jest wyśmiewany przez stylistów. Pojawiają się sandały i klapki (obowiązkowo w pomarańczowym kolorze), a do nich skarpetki. Atrybutem ‘starszeństwa’ jest charakterystyczna kamizelka z dużą liczbą kieszeni. Również ‘wąs’ wskazuje na rolę ojca bądź wujka i jest jednocześnie atrybutem męskości. Przez noszone osoby jest wskaźnikiem doświadczenia życiowego. Starsi mężczyźni (ojciec, wujek) pojawiają się z puszką piwa bądź przy butelce alkoholu. Elementem wyglądu matek lub cioć są blond bądź brunatne włosy, kwieciste sukienki i biżuteria. Inaczej sytuacja wygląda, jeśli chodzi o ubiór babć. Tutaj nieodłącznym elementem jest beret, klipsy, duża liczba pierścionków, duże oprawki okularów⁵⁰.

⁴⁷ *Ibidem*, s. 502.

⁴⁸ P. Gajdziszewska-Dudek, J. Stańczyk, *Rodzina a media. O sile wpływu współczesnych mass mediów na przekształcenia roli i funkcji rodziny*, „Nauki Społeczne” 10/2015, s. 143-144.

⁴⁹ K. Krzysztoń, *Zarys stereotypu Polaka, studenta i blogera w wybranych filmach grupy Abstrachuje.TV*, „Słowo. Studia językoznawcze” 5/2014, s. 96.

⁵⁰ *Ibidem*, s. 97-98.

Rodzice z jednej strony są zaprezentowani jako 'luźni'⁵¹. *Co to, nowa świnią?* – takim pytaniem wita nową dziewczynę swego syna ojciec. Przy jednoczesnych, swobodnych gestach w relacji ojciec-syn i ojciec wobec dziewczyny, ukazana została relacja sprowadzona do erotycznej strony. Z drugiej strony mamy ukazaną relację, w której rodzic dla dziecka nie jest już 'idolem', kimś ważnym. Zmiana następuje w wyniku życia w wielkim mieście. Ojciec jest już tylko 'ok', a idolem staje się Steve Jobs⁵².

Rodzice to ci, którzy nie wspierają swoich dzieci w rozwoju kariery zawodowej. Wskazane zostały różnice pokoleniowe. *Stać cię na więcej* – mówi ojciec o nowej pracy syna; po czym za chwilę dopowiada matka: *No, jak np. synek Dorotki. On jest już menadżerem*. Praca syna, a w związku z tym wsparcie rodziców, ogranicza się do kwestii finansowych: *A jak zarabiasz, to dorzucasz się do zakupów*, czy wypowiedź ojca odnośnie do zarobków syna: *W twoim wieku to ja zarabiałem milion miesięcznie*. Na odpowiedź, że to były stare złote, pada odpowiedź, że to były inne czasy⁵³.

W filmie „Co mówią: GIMBUSY 2” ukazano postawę dzieci, uczniów szkół gimnazjalnych. Nie liczy się nauka i praca w szkole, a jedynie biżuteria czy drogi gadżet, za co i tak płacą rodzice. Młodzi skupiają się na wirtualnym świecie, gdzie wyznacznikiem są liczby 'lajków' bądź wysyłane prezenty. Główną rozrywką są imprezy. Wskaźnikiem popularności jest ilość wypitego alkoholu. Zabiegać trzeba o popularność pod umieszczanymi w mediach społecznościowych zdjęciami bądź filmami. Młodzi reprezentują świat pełen kontrastów, który tworzą. Z jednej strony chcą być dorośli, co pokazuje chęć bycia samodzielnym poprzez brak posłuszeństwa wobec rodziców. Z drugiej strony mamy kłótnie o spór Real – Barca, czy jednoczesne problemy szkolne. Wyrażone krótkim stwierdzeniem, jak np. *Ja mam zawiasy... na świetlicy*⁵⁴.

Kolejnym aspektem w wizerunku rodziny, który wyłania się z poszczególnych filmów, jest czas spotkań z okazji świąt. Rodzina, która zbiera się przy bożonarodzeniowym stole, to wspólnota, w której możemy dostrzec wyeksponowane cechy. Dociekliwa babcia, która dopytuje o swoich wnuków. To ona 'odpowiada' za kwestie religijne, rozpoczynając modlitwę czy troszcząc się o śpiew kolęd. Jednocześnie jest tą osobą, która skutecznie sprzeciwia się wszelkim formom 'nowoczesności' przy świętowaniu. Tak jest w przypadku filmu

⁵¹ AbstrachujeTV, *Oczekiwania vs Rzeczywistość: Idealny Chłopak*, data publikacji: 30.09.2013, <https://www.youtube.com/watch?v=Indc0wmhuFY> (data dostępu: 09.03.2019).

⁵² AbstrachujeTV, *Jak MIASTO zmienia niektórych ludzi*, data publikacji: 13.10.2014, <https://www.youtube.com/watch?v=e1n6KCTvhKg> (data dostępu: 09.03.2019).

⁵³ AbstrachujeTV, *Oczekiwania vs Rzeczywistość: PIERWSZA PRACA*, data publikacji: 03.11.2013, https://www.youtube.com/watch?v=4KJwUv_UPUs (data dostępu: 09.03.2019).

⁵⁴ AbstrachujeTV, *Co mówią: GIMBUSY 2*, data publikacji: 08.10.2013, https://www.youtube.com/watch?v=wi6HV_VKGJ4 (data dostępu: 09.03.2019).

„Oczekiwania vs Rzeczywistość: HALLOWEEN”⁵⁵.

- *Co tam u Ciebie?*
- *A wiesz, stara bida. A u Ciebie?*
- *Pomalutku. To co, może po maluchu?*
- *W końcu święta.*

To rozmowa szwagrów, bez jakichkolwiek informacji, zakończona sięgnięciem po alkohol. Zresztą tak jest w przypadku innych spotkań rodzinnych: ojcowie w potocznej mowie rozprawiający o dorastających dzieciach; standardowe pytania cioci o szkołę, życzenia składane z racji dzielenia się opłatkiem: *Dobrych ocen synek, lepszych niż ci Twoi głupkowaci kuzyni; Olej rodziców, młody jesteś, każdy musi się trochę wyszaleć; Nie słuchaj tego starego piernika... szanuj mamę i tatę, oni chcą dla Ciebie zawsze jak najlepiej; I żebyś miał same piątki z matematyki, z religii.* To wszystko tworzy obraz płytkości i banalności spotkania rodziny z okazji świąt Bożego Narodzenia czy przy uroczystości Wszystkich Świętych⁵⁶.

Obraz babci prezentuje cały odcinek „CAŁA PRAWDA O BABCIACH”⁵⁷. W przejaskrawionych opisach, zaczerpniętych z baśni czy kategorii fantasy, nakreślony został ich wizerunek. Charakterystyka dotyczy zarówno ich stroju, perfum, a nawet biżuterii. Wskazano codzienne zachowania, tak jak np. zakupy, troska o wnuka, spotkania ze znajomymi. Wszystko opisane przez elementy zaczerpnięte z kultury popularnej.

Kolejnym przykładem jest film „Jak tyrać dzieci – poradnik (+18)”⁵⁸. Według „instrukcji postępowania z dziećmi urodzonymi na terytorium RP”, która jest prezentowana w materiale filmowym, dziecko to „obiekt”. Wszystkie działania mają służyć przyjemności rodziców i zapewnieniu spokoju. Przestrzeń poza domem jest miejscem, gdzie najmłodszy mogą doświadczyć przemocy czy uzależnień. Wszelkie relacje z rodzicami opierają się na przedstawieniu stereotypowych argumentów: „bo tak”, „bo nie”, „nie dyskutuj”. Relacja rodzic – dziecko została przedstawiona w negatywnym świetle poprzez wyolbrzymienie i wyśmianie stereotypowych zachowań i sytuacji.

Dwa filmy, które w tytule artykułu odnoszą się do omawianego tematu, to: „Czego NIE mówią: RODZICE”⁵⁹ oraz „Czego NIE mówią: RODZICE 2”⁶⁰. Warto

⁵⁵ AbstrachujeTV, *Oczekiwania vs Rzeczywistość: HALLOWEEN*, data publikacji: 31.10.2014, <https://www.youtube.com/watch?v=HGHOoCGNBs> (data dostępu: 09.30.2019).

⁵⁶ AbstrachujeTV, *Co mówią: PRZY ŚWIĄTECZNYM STOLE*, data publikacji: 24.12.2013, https://www.youtube.com/watch?v=X3Bug7PIF_M (data dostępu: 09.03.2019); AbstrachujeTV, *Oczekiwania vs Rzeczywistość: HALLOWEEN*.

⁵⁷ AbstrachujeTV, *CAŁA PRAWDA O BABCIACH*, data publikacji: 27.01.2015, <https://www.youtube.com/watch?v=vD2PoFJRRu4> (data dostępu: 09.03.2019).

⁵⁸ AbstrachujeTV, *Jak tyrać dzieci - poradnik (+18)*, data publikacji: 02.07.2014, <https://www.youtube.com/watch?v=JLBAKNacNgs> (data dostępu: 10.03.2019).

⁵⁹ AbstrachujeTV, *Czego NIE mówią: RODZICE*, data publikacji: 21.05.2013, <https://www.youtube.com/watch?v=2YwWAmN87g0> (data dostępu: 10.03.2019).

⁶⁰ AbstrachujeTV, *Czego NIE mówią: RODZICE 2*, data publikacji: 07.09.2015, <https://www.youtube.com/watch?v=Xotj1Ybx4g> (data dostępu: 10.03.2019).

wskazać na użyte w tytułach przeczenie, podkreślone zresztą graficznie za pomocą wersalików. Partykuła ta wskazuje, iż odbiorcy oglądający filmy zetkną się ze światem, w którym bohaterowie, choć ich otoczenie domowe przypomina przestrzeń naszego codziennego życia, będą wypowiadać słowa budujące antytezę rodziców. W filmach padną słowa niemożliwe do usłyszenia w codziennych relacjach rodzinnych. Przytaczane wypowiedzi są odwróceniem codziennych słów, przykładów, sytuacji⁶¹.

W filmach obraz rodziny jest antytezą codziennej rzeczywistości. Wypowiadane kwestie odnoszą się do życia rodziców i dzieci. Wypowiedzi zbudowane są na zasadzie odwrócenia życia rodzinnego.

W pierwszej części, na początku matka mówi: *Dom... to hotel*. Mamy tutaj nawiązanie do traktowania rodzinnego domu przez młodych jako tylko miejsca noclegowego. Rodzice według grupy AbstrachujeTV żyją tylko swoimi 'czasami' i według starszych to były inne czasy. Wykazują się zbyteczną troską. Jako przykład możemy podać wypowiedź: *Jak będziesz na miejscu, to nie dzwoń*.

Według słów, które wypowiadają rodzice, kwestie wychowania koncentrują się na ograniczaniu czasu, jaki dzieci poświęcają na gry komputerowe, np. *Chłopie kończ ten level. Przepiszesz polski w szkole; czy ubiorze, np. Ubieraj się jak chcesz, co mnie obchodzą sąsiedzi*. W codzienności, według AbstrachujeTV, starsi kładą nacisk na własną pracę, naukę w szkole. Dzieci są przedstawione jako niemające szacunku wobec starszych. W opinii grupy, ze strony rodziców nie usłyszymy w codziennym życiu, że 'dzieci to najlepsza inwestycja'.

Matka jako 'pani domu' jest osobą, która jest pochłonięta pracami domowymi i opieką nad dziećmi, nie mając czasu na nic innego.

Ojciec jako głowa rodziny ogranicza wydatki dzieci i nie spełnia ich prośb.

W obrazie 'antyrodziny' obecne są używki, od papierosów, przez alkohol, a nawet narkotyki, za przyzwoleniem, a nawet zachętą rodziców, np. *Chuchnij... nie czuję alkoholu* – mówi oburzona matka. Nie ma wymagań pracy na rzecz domu. Wskazane jest podnoszenie głosu i 'pyskowanie' wobec rodziców ze strony dzieci, np. *Podnieś głos jak do matki mówisz* – krzyczy oburzony ojciec⁶².

Dzieci nie mają żadnych wymagań i obowiązku pracy. Przez to twórcy AbstrachujeTV wskazują, że w realnym świecie młodsze pokolenie jest obciążane tylko obowiązkami i zakazami. Młodzi nie wiedzą, co chcą robić w przyszłości, dlatego w filmie pojawia się stwierdzenie: *Już chyba wiem, co chcę robić na studiach*. Takie stwierdzenie spotyka się z negatywną reakcją ze strony rodziców: *Jezu! Ten znowu swoje*. Rodzice w rzeczywistości kładą nacisk tylko na oceny, które muszą być zresztą bardzo dobre.

⁶¹ K. Krzysztoń, *Zarys stereotypu Polaka, studenta i blogera...*, op. cit., s. 97.

⁶² AbstrachujeTV, *Czego NIE mówią: RODZICE*, data publikacji: 21.05.2013, <https://www.youtube.com/watch?v=2YwWAmN87g0> (data dostępu: 10.03.2019).

Wychowanie ogranicza się do zachowania przy stole, punktualności. Ważna jest zdrowa żywność. Na pytanie dziecka: *Kiedy będzie szpinak?...* pojawia się oburzenie matki: *Żryj sernik*.

W filmach odwrócone są kategorie moralne związane z seksualnością, małżeństwem, szacunkiem wobec ciała, czystością przedślubną.

W analizowanych filmach grupa AbstrachujeTV posługuje się satyrą w przedstawieniu negatywnych zachowań. Poprzez swoje dzieła wytykają bądź ośmieszają wady i występki współczesnego człowieka, jak również zbiorowości danego środowiska, piętnując zachowania społeczne, zjawiska kulturowe. W krytyce posługują się deformacją bądź wyolbrzymieniem atakowanych cech⁶³. Ważnym elementem, którym posługują się twórcy, jest ironia. Poprzez przypisanie osobom, grupom i zjawiskom cech, których nie posiadają, film śmieszy odbiorcę⁶⁴. „Treścią utworu satyrycznego jest piętnowanie przez ośmieszanie rozmaitych wad ludzkich, obyczajowości i postaw wobec wszelkich zjawisk życia społecznego, również krytyka instytucji życia społecznego”⁶⁵. Celem satyry jest wywołanie pogardy, napiętnowanie, ukazanie w krzywym zwierciadle rzeczy lub osób postrzeganych przez twórcę jako niemoralne, złe, głupie itp.⁶⁶ Satyra, która towarzyszy życiu społecznemu, od wieków pełniła rolę komentarza, kształtowała postawy wobec danych grup, a zarazem służyła oczyszczeniu⁶⁷.

Większość wypowiedzi w analizowanym materiale ma charakter dialogu, który przybiera formę rozmowy dwóch bohaterów bądź zwrócenia się w stronę widza. Wypowiedzi mają charakter potoczny. Język nacechowany emocjonalnie jest niekiedy podkreślony użyciem wyrażenń wulgarnych. W związku z potocznym charakterem wypowiedzi pojawiają się również neologizmy ułatwiające porozumienie się w danej grupie wiekowej czy zawodowej⁶⁸.

Wnioski

Jako źródło sukcesu grupy AbstrachujeTV można wskazać prosty przekaz i obrazowanie życia codziennego odbiorców. Przez to mogą stawać się tak „bliskie” i uzyskiwać wysokie wyniki wyświetleń oraz subskrypcji. Filmy śmieszają, bowiem obnażają przywary danych grup społecznych, wiekowych czy zawodowych. Jednocześnie autorzy patrzą na analizowane zachowania bądź grupy przez pryzmat

⁶³ *Satyra*, [w:] *Podręczny słownik terminów literackich*, Universitas, S. Jaworski, Kraków 2001, s. 198.

⁶⁴ A. Kulawik, *Poetyka. Wstęp do teorii dzieła literackiego*, Antykwa, Kraków 1994, s. 112.

⁶⁵ *Ibidem*, s. 343.

⁶⁶ P. Grzybowski, „Beka z nienormalsów”, czyli satyryczny obraz niepełnosprawnych w kulturze masowej, „*Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej*” 6 (2014), s. 14.

⁶⁷ K. Bakalarski, *Memy internetowe satyrą polityczną społeczeństwa sieci*, „*Studia Bobolanum*” 29 (2018), s. 169.

⁶⁸ K. Krzysztoń, *Co śmieszy w filmach Abstrachuje.TV i co z tego wynika*, [w:] K. Burska, B. Cieśla (red.), *Kreatywność językowa w przestrzeni medialnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2014, s. 319.

stereotypów.

Jednakże filmy pokazują obraz rodziny w formie przejawionej i karykaturalnej. Poprzez wyolbrzymienie danych zjawisk lub prezentacje stereotypowych zachowań rodziny bądź jej członków przekaz jej dotyczący jest negatywny. Może to służyć osłabieniu roli autorytetów rodziców bądź dziadków oraz więzi łączących członków wspólnoty rodzinnej.

Kreowany obraz rodziny odpowiada przykładom obecnym w dzisiejszej sferze medialnej. Janusz Gajda wskazuje, iż wśród negatywnych konsekwencji środków społecznego przekazu można wskazać:

Prezentowanie rzeczywistości w krzywym zwierciadle – kreowanie fałszywego otaczającego świata, eksponowanie obrazu patologii społecznej, przy jednoczesnym braku gruntownej analizy istniejącej sytuacji i zapobiegania negatywnym zjawiskom, również wyolbrzymianie scen gwałtu, przemocy i seksualizmu.

Promocja i utrwalanie stereotypowych opinii oraz konsumpcyjnego stylu życia. Przyznawanie prymatu wartościom materialnym, pojęcie sukcesu zostaje zawężone głównie do sfery zamożności, rozrywki.

Narastający proces dekulturacji jako wynik procesu globalizacji odbioru treści wraz z obniżeniem poziomu artystycznego poprzez dominację kanonów kultury popularnej⁶⁹.

Filmy grupy AbstrachujeTV mogą wywierać wpływ i przekazywać niewłaściwy obraz rodziny poprzez masowość, czyli fakt oddziaływania na dużą grupę odbiorców w jednym czasie. Kolejnym aspektem jest łatwość wynikająca z powszechności serwisu YouTube i dostępności poprzez rozwój telefonów komórkowych. To z kolei może wpływać na łatwość percepcji. Ze względu na dużą siłę oddziaływania mediów społecznościowych utrwała się przekaz dotyczący rodziny⁷⁰.

Obecnie media uczestniczą aktywnie również w procesie wychowania, kształtowania postaw zarówno dzieci, jak i dorosłych. Dlatego też obraz rodziny przekazywany przez nowe komunikatory, wpływ na odbiorców, są niezwykle newralgiczne. Andrzej Turek wskazuje, iż dziś medioznawcy otwarcie przyznają, że komunikowanie i wychowanie stanowią nawet nieodłączną całość, bowiem młode pokolenie czerpie wiedzę i życiowe wzorce nie tylko od rodziców, ale też od innych znaczących osób, których komunikaty przekazywane są przez media. Rodzina i szkoła to pierwsze miejsca socjalizacji młodego pokolenia. Jednakże obecnie również środki społecznego przekazu aktywnie uczestniczą w procesie

⁶⁹ J. Gajda, *Media w edukacji*, Wydawnictwo Impuls, Warszawa 2002, s. 63; A. Siwek-Szczepanik, *Młode pokolenie – uzależnione od mass mediów?*, [w:] M. Sitarczyk (red.), *Rodzina w mediach, media w rodzinie*, Wyd. Difin, Warszawa 2013, s. 132-133.

⁷⁰ D. Zalewski, *Wpływ mediów na dzieci i młodzież*, 15.03.2011, http://www.edukacjamedialna.pl/e107_plugins/content/content.php?content.179 (13.03.2019).

wychowania⁷¹.

Warto wskazać na jeszcze jeden aspekt. Wartością ważną jest partycypacja, obecność w równoległej-nierównoległej przestrzeni internetowo-telefonicznej. Granica między realnością a wirtualnością może się zacierać⁷². W takim świecie płynności granic bądź ich braku przekaz dotyczący tak ważnej kwestii, jaką jest rodzina, może negatywnie wpływać poprzez obraz kreowany w analizowanych filmach.

Jak zauważa Katarzyna Pokorna-Ignatowicz, przeobrażenia, którym podlega współczesna rodzina, dotyczą zmian społecznych, spojrzenia na płęć, zadań pełnionych w rodzinie, związków partnerskich, również jedno płciowych, są przedmiotem nie tylko badań naukowców. Jest to temat debaty publicznej, która odbywa się na wszystkich szczeblach życia społecznego. Najlepszym przykładem wzrostu zainteresowania tą problematyką jest jej obecność w przekazach medialnych. Są to gatunki informacyjne czy publicystyczne oraz typowo rozrywkowe. Media masowe, zwłaszcza w najpowszechniejszych formach, mogą utrzymywać stereotypy i poglądy. Jednocześnie mogą również oswajać ze zmianami, ułatwiać ich zrozumienie, a nawet w konsekwencji ich akceptację. Jak przyjmie to odbiorca, zależy to od wielu czynników. Sama obecność tematu rodziny na wielu kanałach powoduje, że jest on uważany za ważny i może prowokować do wymiany poglądów bądź kształtowania się opinii. Warto to zaznaczyć, gdyż dla coraz większej liczby ludzi media są podstawowym, a nawet jedynym źródłem wiedzy. Wpływają na ich świadomość i postawy, hierarchię norm i wartości. Media masowe nie są tylko 'nośnikiem' współczesnej kultury, ale i jej aktywnym współtwórcą⁷³.

Zakończenie

Jednym z przejawów kryzysu kulturowego rodziny jest jej negatywny czy zniekształcony obraz w środkach społecznego komunikowania. Nieumiejętność analizy odbieranych treści, bierność widza, mogą wpływać na kreowanie negatywnego wizerunku rodziny. Jej niewłaściwe przedstawianie może sprzyjać osłabianiu roli wspólnoty rodzinnej i relacji zachodzących między poszczególnymi jej członkami.

Obraz rodziny pełen przejawów i wyolbrzymień poprzez humorystyczny przekaz może swobodnie docierać do odbiorcy. Przez to przekaz medialny może

⁷¹ A. Turek, *Media w rodzinie - rodzina w mediach. Wzajemne relacje w aspekcie etycznym*, [w:] R. Kantor, M. Kluz, J. Młyński (red.), *Rodzina między pracą a płacą*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, Kraków 2016, s. 213-214.

⁷² W. Wrzesień, *Pokoleniowość współczesnej polskiej młodzieży*, „Władza Sądzenia” nr 7/2015, s. 42, <http://wladzasadzenia.pl/nr/7-2015/> (22.05.2019).

⁷³ K. Pokorna-Ignatowicz, *Wstęp*, [w:] K. Pokorna-Ignatowicz (red.), *Medialny obraz rodziny i płci*, Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne – Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2012, s. 7-8.

utwierdzać negatywne schematy i wpływać na kryzys tej podstawowej komórki życia człowieka. Posługiwanie się w filmach przez twórców sytuacjami, słowami i kontekstami zaczerpniętymi z życia codziennego oddaje aktualność przekazywanych treści. Choć obrazy wspólnoty rodzinnej ukazane są 'w krzywym zwierciadle', to taki przekaz powiela to, z czym członkowie zmagają się w codzienności. Rodzina według AbstrachujeTV nie ma (w prawdziwym świecie) pozytywnych cech i dobrych działań w procesie wychowawczym, edukacyjnym czy procesie dorastania.

Bibliografia

- Bakalarski K., *Memy internetowe satyrą polityczną społeczeństwa sieci*, „Studia Bobolanum” 29 (2018), s. 163-186.
- Gajda J., *Media w edukacji*, Impuls, Warszawa 2002.
- Gajdziszewska-Dudek P., Stańczyk J., *Rodzina a media. O sile wpływu współczesnych mass mediów na przekształcenia roli i funkcji rodziny*, „Nauki Społeczne” 10/2015, s. 137-148.
- Grzybowski P., „Beka z nienormalistów”, czyli satyryczny obraz niepełnosprawnych w kulturze masowej, „Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej” 6 (2014), s. 9-32.
- Jaworski S., *Podręczny słownik terminów literackich*, Universitas, Kraków 2001.
- Katechizm Kościoła Katolickiego*, Pallottinum, Poznań 2002.
- Kloch J., *Zastosowania najnowszych technologii Web 2.0*, [w:] M. Przybysz, J. Kloch (red.), *Media w Kościele i Kościół w mediach*, Drukarnia Archidiecezjalna Katowice, Katowice 2012, s. 53-97.
- Kompendium Nauki Społecznej Kościoła*, Jedność, Kielce 2005.
- Krzysztoń K., *Zarys stereotypu Polaka, studenta i blogera w wybranych filmach grupy Abstrachuje.TV*, „StOWO. Studia językoznawcze” 5/2014, s. 95-113.
- Krzysztoń K., *Co śmiesz w filmach Abstrachuje.TV i co z tego wynika*, [w:] K. Burska, B. Cieśla (red.), *Kreatywność językowa w przestrzeni medialnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2014, s. 309-321.
- Kulawik A., *Poetyka. Wstęp do teorii dzieła literackiego*, Antykwa, Kraków 1994.
- Levinson P., *Nowe nowe media*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2010.
- Lisowska-Magdziarz M., *Analiza zawartości mediów. Przewodnik dla studentów*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2004.
- Lubiński D., *Wpływ środków społecznego przekazu na kształtowanie opinii publicznej w nauczaniu Benedykta XVI*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 25 (2016) 1, s. 99-113.
- Markocki Z., *Szanse i zagrożenia rodziny w pluralistycznym świecie*, „Pedagogika Rodziny” 2(1)/2012, s. 9-20.
- Miczyńska-Kowalska M., *Socjalizacja w społeczeństwie ponowoczesnym*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012.
- Pokorna-Ignatowicz K., *Wstęp*, [w:] K. Pokorna-Ignatowicz (red.), *Medialny obraz rodziny i płci*, Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne - Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2012, s. 7-10.
- Pezda A., *Koniec epoki kredy*, Agora, Warszawa 2011.
- Siwek-Szczepanik A., *Młode pokolenie – uzależnione od mass mediów?*, [w:] M. Sitarczyk (red.), *Rodzina w mediach, media w rodzinie*, Difin, Warszawa 2013, s. 123-138.
- Stawarz-Garcia B., *Content marketing i social media*, PWN, Warszawa 2018.
- Szlendak T., *Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, różnicowanie*, PWN, Warszawa 2012.

Turek A., *Media w rodzinie – rodzina w mediach. Wzajemne relacje w aspekcie etycznym*, [w:] R. Kantor, M. Kluz, J. Młyński (red.), *Rodzina między pracą a płacą*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, Kraków 2016, s. 213-249.

Warzeszak J., *Antropologia Benedykta XVI na tle błędnych antropologii współczesnych*, [w:] E. Kozłowska-Świątkowska (red.), *Człowiek istota (po)znana: antropologia teologiczna wobec potrzeb i wyzwań współczesności*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2015, s. 257-290.

Źródła internetowe

AbrachujeTV, *Jak MIASTO zmienia niektórych ludzi*, data publikacji: 13.10.2014, <https://www.youtube.com/watch?v=e1n6KCTvhKg> (data dostępu: 09.03.2019).

Abstra z 2,9 mln zł wpływów. 40 proc. z Abstrachuje.tv, Beksy i Nieprzygotowani najmocniej w górę, data publikacji: 03.10.2018., <https://www.wirtualnemedial.pl/arttykul/abstra-kanal-youtube-abstrachuje-tv-beksy-i-nieprzygotowani-wplywy-i-zysk-w-2017-roku> (data dostępu: 01.03.2019).

Abstra.tv, <http://www.abstra.tv/#produkcje> (01.03.2019).

AbstrachujeTV, *Czego NIE mówią: RODZICE*, data publikacji: 21.05.2013, <https://www.youtube.com/watch?v=2YwWAmN87g0> (data dostępu: 10.03.2019).

AbstrachujeTV, *Czego NIE mówią: RODZICE*, data publikacji: 21.05.2013, <https://www.youtube.com/watch?v=2YwWAmN87g0> (data dostępu: 10.03.2019).

AbstrachujeTV, <https://pl.wikipedia.org/wiki/AbstrachujeTV>, data publikacji: 04.01.2019 (data dostępu: 27.02.2019).

AbstrachujeTV, *CAŁA PRAWDA O BABCIACH*, data publikacji: 27.01.2015, <https://www.youtube.com/watch?v=vD2PoFJRRu4> (data dostępu: 09.03.2019).

AbstrachujeTV, *Co mówią: GIMBUSY 2*, data publikacji: 08.10.2013, https://www.youtube.com/watch?v=wi6HV_VKGJ4, (data dostępu: 09.03.2019).

AbstrachujeTV, *Co mówią: GIMBUSY*, <https://www.youtube.com/watch?v=dsNYwI6lri4> (data dostępu: 01.03.2019.)

AbstrachujeTV, *Co mówią: PRZY ŚWIĄTECZNYM STOLE*, data publikacji: 24.12.2013, https://www.youtube.com/watch?v=X3Bug7PIF_M (data dostępu: 09.03.2019).

AbstrachujeTV, *Czego NIE mówią: RODZICE 2*, data publikacji: 07.09.2015, <https://www.youtube.com/watch?v=-Xot1Ybx4g> (data dostępu: 10.03.2019).

AbstrachujeTV, <https://apynews.pl/profil/abstrachujetv#> (01.03.2019.).

AbstrachujeTV, <https://apynews.pl/profil/abstrachujetv#> (01.03.2019.).

AbstrachujeTV, *Jak tyrać dzieci - poradnik (+18)*, data publikacji: 02.07.2014, <https://www.youtube.com/watch?v=JLBAKNacNgs> (data dostępu: 10.03.2019).

AbstrachujeTV, *Oczekiwania vs Rzeczywistość: HALLOWEEN*, data publikacji: 31.10.2014, <https://www.youtube.com/watch?v=HGHOoCGNBs> (data dostępu: 09.30.2019).

AbstrachujeTV, *Oczekiwania vs Rzeczywistość: Idealny Chłopak*, data publikacji: 30.09.2013, <https://www.youtube.com/watch?v=IIndc0wmhuFY> (data dostępu: 09.03.2019).

AbstrachujeTV, *Oczekiwania vs Rzeczywistość: PIERWSZA PRACA*, data publikacji: 03.11.2013, https://www.youtube.com/watch?v=4KJwUv_UPUs (data dostępu: 09.03.2019).

Benedykt XVI, *Rodzina niezastąpionym dobrem*. Homilia Benedykta XVI wygłoszona podczas czuwania modlitewnego 08.07.2006 w czasie V Światowego Spotkania Rodzin z Ojcem Świętym, Walencja, 8-9 lipca 2006 r., https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/homilie/walencja_czuwanie_08072006.html (05.03.2019).

Breczko B., *Rafał Masny z Abstrachuje.tv: Nasze filmy trzymają poziom amerykańskich produkcji*, Wywiad z Rafałem Masnym, data publikacji: 28.12.2018, <https://tech.wp.pl/rafal-masny-z-abstrachujetv-nasze-filmy-trzymaja-poziom-amerykanskich-produkcji-6332359578494593a> (data dostępu: 01.03.2019).

- Franciszek, *Adhortacja Apostolska „Amoris Laetitia”*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/adhortacje/amoris_laetitia_19032016.html (05.03.2019).
- Franciszek, *Adhortacja apostolska „Evangelii Gaudium”*, http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20131124_evangelii-gaudium.html (01.03.2019).
- Grupa Abstra w 2018 roku miała 8,24 mln zł przychodu. Firma będzie rozwijać portfolio produkcji wideo*, data publikacji: 24.01.2019, <https://www.wirtualnemedialna.pl/artykul/grupa-abstra-przychody-8-24-mln-zl-2018-roku-plany-na-rozwoj-nowe-kanaly-produkcje-zewnetrzne> (data dostępu: 01.03.2019).
- Jan Paweł II, *List do rodzin „Gratissimam Sane”*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/gratissimam.html (05.03.2019).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970780483/U/D19970483Lj.pdf> (16.10.2019.), art. 18.
- Lepa A., *Współczesny obraz rodziny w mass mediach*, data publikacji: 10.01.2009, http://www.edukacjamedialna.pl/e107_plugins/content/content.php?content.105 (data dostępu: 13.03.2019).
- Licznik danych, data dostępu: 06.03.2019, godz. 11.56, http://www.internetlivestats.com/?fbclid=IwAR1Jh19AL2mQQfNzVVszw1VwXoVmOhQObXZQXS_yeCxsAeHQqrkUc8o6sc (screen: załącznik nr 1).
- Licznik danych, data dostępu: 06.03.2019, godz. 11.56, http://www.internetlivestats.com/?fbclid=IwAR1Jh19AL2mQQfNzVVszw1VwXoVmOhQObXZQXS_yeCxsAeHQqrkUc8o6sc (screen: załącznik nr 2).
- Nawacki G., *Wandzel i Leśnodorski kręcą z Abstrachuje*, data publikacji: 03.10.2017, <https://www.pb.pl/wandzel-i-lesnodorski-kreca-z-abstrachuje-872866> (data dostępu: 01.03.2019.).
- Ostaszewska A., *Popkulturowe ramy tożsamości. Media, kultura popularna, internet jako nowe środowiska kształtowania tożsamości*, <http://www.bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=666&from=publication> (13.03.2019).
- RANKING YOUTUBE*, <https://apynews.pl/ranking-youtuberow> (01.03.2019).
- We Are Social, Digital Report 2019 Poland*, <https://datareportal.com/reports/digital-2019-poland> (06.03.2019).
- Wrześień W., *Pokoleniowość współczesnej polskiej młodzieży*, „Władza Sądzenia” nr 7/2015, <http://wladzasadzenia.pl/nr/7-2015> (22.05.2019), s. 37-55.
- YouTube*, <https://www.youtube.com/intl/pl/yt/about> (06.03.2019).
- Zalewski D., *Wpływ mediów na dzieci i młodzież*, http://www.edukacjamedialna.pl/e107_plugins/content/content.php?content.179 (13.03.2019).

The Image of the Family in Selected Movies of the ABSTRACHUJETV Group

Summary

The development of the Internet and technological progress result in ease of reaching the recipient with various content. Such materials also concern the family. The article presents an analysis of videos posted on YouTube on the AbstrachujeTV profile. The work is a response to contemporary social phenomena associated with the media age and crisis of the family. The purpose of the article is to present an image of the family which emerges from the analyzed material.

Keywords: the family, media, YouTube, crisis of the family